

МИНИСТАРСТВО ПРОСВЕТЕ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ
СРПСКО БИОЛОШКО ДРУШТВО
ТЕСТ ИЗ БИОЛОГИЈЕ ЗА V РАЗРЕД ОСНОВНЕ ШКОЛЕ
Општинско такмичење, 14. март 2026. године

Шифра: _____

Заокружи број испред тачног одговора

1. Особина живих бића која их разликује од неживе природе је:
 - 1) размножавање
 - 2) надражљивост
 - 3) исхрана
 - 4) све наведено

2. Код бактерија наследни материјал се најчешће налази:
 - 1) у једру
 - 2) само у мембрани бактеријске ћелије
 - 3) слободан у цитоплазми
 - 4) у органелама

3. Организми који сами стварају храну (на пример уз помоћ сунчеве светлости) називају се:
 - 1) аутотрофи
 - 2) хетеротрофи
 - 3) паразити
 - 4) предатори

4. Једна врста има кичму, полаже јаја, дише плућима и нема ноге/удове. На основу свега наведеног, ова врста је:
 - 1) голуб
 - 2) веверица
 - 3) змија
 - 4) плави кит

5. Када би се биљци пресекао корен, која функција би прво престала да се врши:
 - 1) фотосинтеза
 - 2) дисање
 - 3) цветање
 - 4) упијање воде

6. Дати појмови представљају фазе у развићу неких организама. Разврстај их у одговарајућа поља по правилном редоследу и напиши на коју групу организама се односе.

одрасла јединка; семе; лутка, клијанац; јаје; цвет; ларва; плод

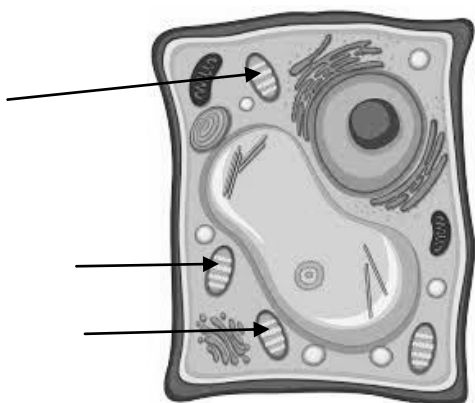
--	--	--	--

На овај начин расту и развијају се: _____

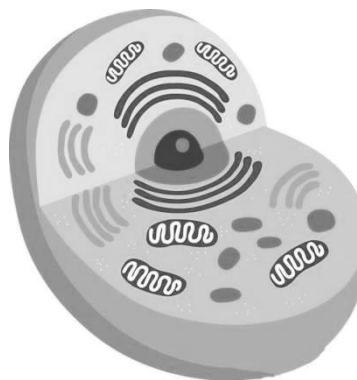
--	--	--	--

На овај начин расту и развијају се: _____

7. Посматрај слике и одговори на питања.

А

Б

- 7.1. На цртежима су приказане биљна и животињска ћелија. Којим словом је обележена биљна?

Одговор: _____

- 7.2. На слици А ћелија има дебели спољни омотач. То је:

- 1) ћелијска мембрана
- 2) ћелијски зид
- 3) цитоплазма
- 4) једро

- 7.3. Зелена телашца (органеле) обележена стрелицом у ћелији А су:

- 1) хлоропласти
- 2) наследни материјал
- 3) једра
- 4) нерви

- 7.4. Која тврдња је тачна за ћелију Б?

- 1) има ћелијски зид
- 2) нема једро
- 3) нема хлоропласте
- 4) увек има крупну вакуолу

7.5. Која реченица најбоље описује разлику у облику приказаних ћелија?

- 1) Биљна ћелија је правилнијег (угластог) облика због ћелијског зида.
- 2) Животињска ћелија је увек правоугаона.
- 3) Биљна ћелија нема ћелијску мембрану.
- 4) Животињска ћелија никада није округлог облика.

8. Повежи дати пример организма са групом којој припада, тако што ћеш на празна места у заградама испред примера уписати одговарајући број. Сваки број можеш употребити само једном.

1. бактерије	() хоботница
2. протисти	() коприва
3. гљиве	() амеба
4. биљке	() модрозелена алга
5. животиње	() лишаж

9. На празна места у заградама упиши одговарајући број испред појма на који се дати пример односи. Сваки број можеш употребити само једном. Један појам је вишак.

Појмови

Пример

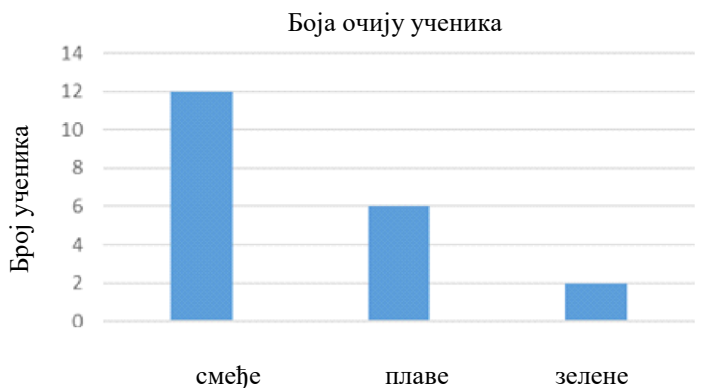
1 – ћелијске органеле	() добар и оштар вид сокола за уочавање плена
2 – адаптација	
3 – наследни материјал	() једро, вакуола, хлоропласти
4 – класификација	() ћелија – ткиво – орган – систем органа
5 – нивои организације животиња	() разврставање организама у велике групе према одређеним особинама
6 – регенерација	() садржи информацију за особине које јединка може да развије

10. У одељењу од 20 ученика, различит је број ученика који имају смеђу, зелену и плаву боју очију. Одговори на питања:

1) На основу података из графикана, колико ученика има зелену боју очију?

2) На основу података из графикана, која боја очију је најчешћа?

3) Да ли боја очију спада у наследну или стечену особину?

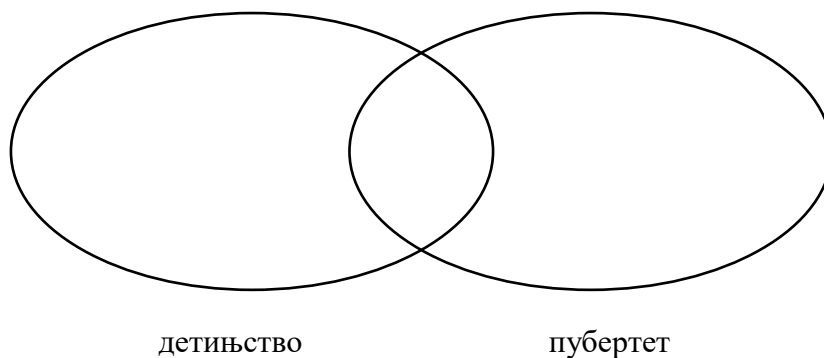
11. Уписивањем одговарајућих бројева, разврстај тврдње у одговарајућу колону на основу типа размножавања на који се односе. Сваки број можеш употребити само једном.

- 1) потомак има идентичан наследни материјал са родитељем
- 2) потомци се често разликују од родитеља
- 3) потомак настаје од једне јединке/родитеља
- 4) потомак настаје учешћем две јединке/родитеља
- 5) развој ембриона
- 6) регенерација након пресецања морске звезде
- 7) опрашивање (код биљака),
- 8) деоба бактеријске ћелија и пупљење
- 9) резница афричке љубичице
- 10) спољашње оплођење

Бесполоно размножавање	Полно размножавање

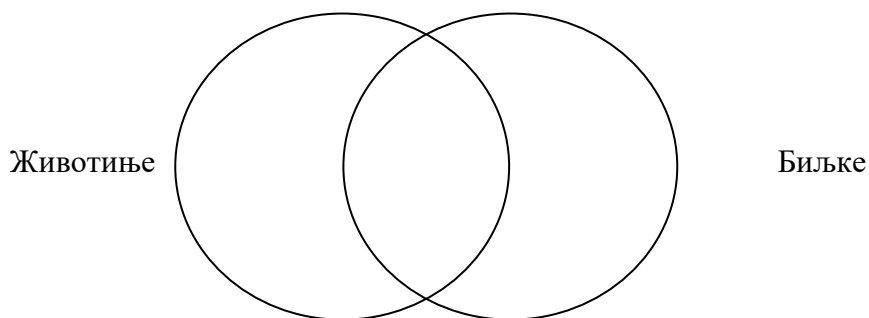
12. Дати појмови се односе на пубертет и детињство. Уписивањем броја у дијаграм, сврстај их у један или други животни период. У пресек скупова упиши бројеве оних особина које су заједничке за оба периода. Сваки број можеш употребити само једном.

Појмови: 1. убрзан раст у висину; 2. развој говора; 3. појава длака испод пазуха и по телу; 4. учење ходања; 5. бубуљице; 6. развој моторике (спретност); 7. развој груди (код девојчица); 8. навике (сан, исхрана, хигијена); 9. дружење и пријатељства; 10. промена боје гласа.

13. У Веновом дијаграму упиши бројеве који се односе на особине животиња и биљака. Одреди које су им заједничке особине, уписујући одговарајуће бројеве у пресек кругова. Сваки број можеш употребити само једном. Једна наведена особина је вишак.

Особине: 1 - једро; 2 - активно кретање; 3 - ћелијски зид ; 4 - ћелијске органеле; 5 – размножавање резницом; 6 - користе готову храну; 7 - стварају кисеоник; 8 - вишећелијски организми.

14. Ако је одговор тачан заокружи слово Т, а слово Н ако је нетачан.

1) Сва жива бића су вишећелијска.	Т	Н
2) Камен у потоку је адаптиран на воду.	Т	Н
3) Услови средине (светлост, вода, температура) могу утицати на изглед јединке.	Т	Н
4) Велика варијабилност међу потомцима је резултат бесполог размножавања.	Т	Н

15. Допуни текст одговарајућим појмовима тако да реченица буде тачна:

Жива бића добијају енергију у процесу дисања, али се начини размене гасова разликују.

Код инсеката ваздух у тело улази кроз _____. Код већине копнених кичмењака размена гасова се обавља у _____, а код риба се кисеоник из воде узима помоћу _____. Биљке такође дишу јер им је за дисање потребан _____ који се највећим делом уноси преко листова.